Melléklet a Szabad Szó 7. számához. Budapest, 1907. Februarie 1/14.

VOINȚA POPORULUI

foaiă septemânală luptătoară pentru drepturile agricultorilor, muncitorilor, meseriaşilor, cubicaşilor, şi ale gazdelor mici.

Numerul telefonului 59—21. Numerul telefonului 59—21.

Cei interesanţi pentru abonarea foaei, caute la „Tribuna“ acestei foi.

Primredactor: MEZŐFI VILMOS deputat dietal.

Redacţia şi administraţia: VII. KERÜLET, ISTVÁN-UT 67. SZÁM. Tot feluri de scrisori, bani şi altele sunt de a se trimite pe adressa „Szabad Szó“, VII., István-ut 67. sz.

Fraţilor!

„Voinţa Poporului“ apare din nou. Foaia ca sĕ remână organ politic, ar trebui după legile de azi sĕ depunem-o cauţiune de mai multe miĭ coroane. Partidul, pre cum ştiţi este serac; de-o — camdată foaia „Voința Popoporului“ are sĕ apară-ca supliment la „Szabad Szó“ — foaia tovarăşilor unguri, cari şi-au dat trudă mai mare şi foaia lor a devenit organ politic. Abonarea sĕ face la mai sus numita foaie, unde sĕ capetă ca supliment: „Voinţa Poporului“-; de-o-camdată de doaŭă orĭ lunar.

Toţi acei pretini şi tovarăşi, carĭ sunt membrii **Alianţei tĕreşti pentru apărarea lucrătorilor** (sindicatului muncitorilor de pământ) şi plătesc cotizaţia stabilită în 5 cruceri septĕmânal, are să primească, sĕ capete foaia, suplimentul „VOINȚA POPORULUI“ gratis — încinste. Acei, cari voesc sĕ fie în rândul luptei noastre, însciesă-şi formeze **„tovărăşia“** Indrumaţiuni, şi cum sĕ formează tovărăşia (?) — sĕ vĕ adresaţi la:

„SZABAD SZÓ“
Budapest, VII., István-ut 67. I. 8.

Uniţi-vĕ.

In unirea zace puterea cea mai mare. Rezultat de valoare în ori-ce stare şi imprejurare numai aşa şi atunci putem ajunge, dacă toţi cu un suflet luptăm pentru un scop.

Cauza apĕsării era în totdeauna neintelegerea. Oare cum s'ar fi putut întâmpla alt-cum, ca mii şi mii să lucreze numai pentru unu şi pentru o plată de nimic. Istoria, viaţa ne învaţă că cei seraci numai unindu-se pot ajunge ce-va rezultat.

Unirea însă sîngură nu e destul. Inzădar vrei şi tu chiar aceia, ce vrea fratele teu. Inzădar simţesci cu el. Nu ajunge nimic. Unirea trebue să aibă un scop hotărit pentru care scop toţi luptă cu mijloacele stabilite şi în modul prescris. Puterea unirei stă în aceea ca toţi să lucreze într' un mod, ca toţi să fiă în curat cu scopul, ce au să urmeze, şi ca tuturora să stee la rînduială mijloacele acelea, cu care pot luptă în speranţa unui rezultat îndestulitor.

Puterea aceasta în unire putem ajunge prin organizare. Organizarea după scop hotărit aduce puterea unirei. Organizarea, care ca scopul cel din urmă privesce unirea tuturora.

Cu acest scop fu înfiinţat Alianţa ţĕrească pentru apărarea lucrătorilor. Ca să aibă poporul sĕrman o alianţă, care are scop hotărit, mijloace bune, conducĕtori onesţi şi de treabă.

Rezultatul, ce a ajuns Alianţa ţĕrească dela înfiinţarea ei, până în zilele de azi, e mare şi frumoas. Intr' un sîngur an au eâştigat muncitorii de pământ cu 24 milioane coroane mai mult. Chiar prin Alianţa ţĕrească. Şi resultatul acest frumos dovedesce mai bine căinţa dădătorilor de lucru, posesorilor mari. La desbaterea budgetului ministeriului de agricultură domnii deputaţi nu vorbiau aşa zicĕnd numai despre Alianţa ţĕrească a noastră. Şi rugau ministrul, ca să facă tot posibilul în contra ei, căci ici-colo plată muncitorilor sĕ va urcă aşa, că ei nu pot trăi. Auzi frate Român! Plată muncitorului e deja foarte mare. Truda ta e deja plătită aşa, ca mai bine nici nu se poate! Aşa spun ei, dar altcum noi.

Nu putem dubită ca ei vor face tot posibilul în contra noastră. Dar noi suntem gata. La spatele nostru stau miile muncitorilor. Miile muncitorilor uniţi şi organizaţi.

Numai voi, Românii, voi nu vĕ miscaţi. Alianţa are o crepătură, unde se poate atăca. In contra fraţilor unguri folosesc ei fraţii Români. Nu vĕ lăsaţi. Treziti-ve odată şi voi. Ca să fim puternici şi neatacabili. Ca să putem resista cu succes tuturor acelora, cari ne atacă.

Uniţi-vĕ în Alianţa ţĕrească pentru apărarea lucrătorilor.

Veniţi în tabĕra nostră.

Cătră gazdele mici vorbim, pe cari nu-i apăra nime şi cari dacă n'au an bun, n'au ce mânca — Posesorii mari, dacă într' un au an li aduce pamîntul roadă bună, totuşi au bani. A rĕmas din celalalt an. Şi la spatele lor stă guvernul. Şi guvernul îi apăra chiar în contra gazdelor mici. Şi această e cauza, care face de datoria gazdelor mici, că să se unească cu noi în Alianţa ţĕrească pentru apărarea lucrătorilor. Ministruprezidentul nu de mult a declarat în casa ţării, că din darea de pământ gradativ nu va fi nimic. Va să zică ei vor plăti şi de acuma înainte dare (portiă mică), iar gazdelor mici remâne darea de mult.

Gazda trăesce din 10—20 holde de pământ. Partea cea mai mare venitului plătesc în dare. Avere n'are, datoriă multă însă fie-care. Gazdele mari ajută guvernul. Dă bani imprumut. Despre gazdele mici însă nici vorbă nu cade.

Ce-i cauza, dacă un posesor mare are datoriă. De bună samă nu aceea, că nu poate trăi din venitul seu. In contra. Trăesce bine, ca un crain. Şi chiar, că une-ori venitul nu e destul la un traiu de astfel, face datorii. Dar ei sunt stîlpa ţĕrii! Ei susţin ţara! Pe ei trebue să-i ajută guvernul. Şi şi ajuta. Ministrul de agricuitură Darănyi a şi spus în casa ţĕrii.

Intrunirea gazdelor ajutată de guvern stă tot în interesul lor.

Apoi pe gazdele mici îi apasă şi alte impreiurări. Dacă pamîntul a adus roadă bună, îndată se micesce preţul grâului. Nu pentru aceea, că doară ar fi prea mult. Nu! Grâul tot-deunua e de lipsă. Dar speculanţii bine sciind, că gazdele mici sunt constrinşi a vinde îndată grâul lor, stabilesc după voiă liberă preţul. Gazdele mici nu pot astepta. Banii sunt de lipsă! Portiă haine şi alte-ce. Posesorii mari pot astepta. Şi şi astept. Iarna are deja grâul preţ cu mult mai bun. Atunci apoi şi ei vînd grâul.

Interesele gazdelor mici nu le apĕră nime. Cît mai veţi suferi! Voi încă aveţi ceva de pierdut. Muncitorii afară de braţele muncitoare n'au nimic. De veţi sta şi mai de parte neclintiţi, veţi pierde totul. Numai aşa ve veţi putea ferici, dacă ve veţi uni cu muncitorii sub steagul nostru, care era desfăcut şi în interesul vostru.

Fie-care sîmţesce deja, cît de grea e viaţa, cît trdbue să lupte pentru pânea de toate zilele. In guvernul de azi nu mai puteţi crede! Veniţi la noi. Scopul nostru e comun. Luptaţi impreună cu noi în Alianţa ţĕrească pentru apărarea lucrătorilor.

Starea politică.

Iute, numai iute. Datoria trebui să plătim. Şi domnii deputaţi avênd şi alta-ce de făcut, fac, cum sună porunca guvernului. La pertractarea proectelor de cea mai mare ponderanţă abia poţi vede 40 de deputaţi. 40 dintre 453. Însă afară de casa ţĕrii mai bine muncesc şi de bună samă mai mulţi.

In zilele din urmă una-doue au gătat în câte-va zile cu desbatarea budgetului ministeriului de iustiţia şi de honvezi. Câte-va milioane ici, colo, nu face. Are ţara! Şi nu eşe din buzunarul lor. Spre esemplu la desbaterea budgetului de iustiţla vorbia unu, spune un orator. Cu budgetul ministeriului de honvezi au gătat în 2 spune doue zile. Cu proiectul înputernicirei guvernului în 2 zile. Cu un cuvînt domnii deputaţi se pricep la lucru.

Tot cu iuţeala aceasta au gătat şi cu celelalte proecte de mare ponderanţa. La proectul de lege despre asigurarea lucrătorilor pe caz de nenorocire desbătarea generală ţinu 2 zile.

După munca cea mare veniră zilele de ferii. Odihna cade bine ori-şi cînd. Apoi încep din nou, după modul vechiu.

Afacerea ministrului de iustiţiă încă tot interesează oamenii. Spurcăciunea cea mare atrage oamenii. Acuzatorul deputat Lengyel fu edat va să zică dreptuile lui de deputatul fură suspenzaţi în ce privesce procedura legală, cu care e urmărit faţă de iustiţiă în cauza aceasta. Mare sgomot făcea şi împrejurarea aceea, că judele încă înainte de edarea lui Lengyel a ascultaţ pe doi martori, ce după lege nu-i permis. Lengyel făcea arătare pentru acest fapt în casa ţĕrii.

Noutate în viaţa politică tot mai cade. Acum e vorbă, că deputatul Lengyel ar fi îndrumat un oficiant de stat, ca să-i aducă nisce acte, în care e scrisă cît au căpĕtat şi capĕt foile pentru-că laudă guvernul. Sĕracul oficiant fu deja arestat. Ce va eşe din acest lucru, până acum nu se scie.

Foaia nouă.

Fraţii Unguri, ca membrii grupelor Alianţei ţeresci pentru apărarea lucrătorilor, de acuma înainte capĕta o foaiă nouă, drept organ al Alianţei, cu numele „A Földmunkás“ (lucrătorul de pămênt). Cu acest eveniment foaia „Szabad Szó“ înceata de a mai fi organul oficial al Alianţei şi devine sîngur organul partidei socialdemocrată reorganizată din Ungariă. Iată dară fraţii Unguri au deja doue foi, cari luptă pentru interesele lor. Iar noi Românii abia putem susţine „Voinţa Poporului“, care şi de altcum e foarte mică. Frăţietatea şi însufleţirea fraţilor Unguri are rezultat. Fraţii Români ari patea învăţa dela ei.

Tot-feluri.

Plata lucrătorilor hotărită de grupă locală din Szt-Márton. In luna Ianuarie bărbaţi 2 cor., femei 1 cor. 80 fil., în luna Februarie, Martie tot aşa, în April bărbaţi 2 cor. 40 fil., femei 1 cor. 80 fil., în Mai bărbaţi 3 cor., femei 2 cor. 40 fil., în Iunie bărbaţi 4 cor., femei 3 cor., în Iulie bărbaţi 7 cor., femei 5 cor., în August bărbaţi 5 cor., femei 4 cor., în Septemvre şi Octomvrie bărbaţi 4 cor., femei 4 cor., în Novembrie şi Decemvrie bărbaţi 2 cor., femei 1 cor., 80 fil.

Aceste ar fi plăţile, cari după drept s'ar cuvine fie-cărui lucrător.

Alegerile din Rușia. Acuma-s alegerile de deputat în Rușia. Duma (așa sĕ chiamă adunarea deputaților în Rușia) în anul trecut fu imprăștiat din partea țărului, căci nu lucră așa, cum voiău țarul și sfătuitorii lui. De atunci trecură mai mulți luni guvernul a făcut tot posibilul, că poporul să atragă pe partea sa, dar precum arată rezultatul alegerilor — înzădar. După scirile ultime rosite din Rușia $^3/_4$ o deputaților aleși sĕ țiu de diferite partide opoziționale, așa, ca în fața alor 84 de deputați, — credincioșii guvernului stau 245 de deputți opoziționali. Int'astfeli de imprejurări cîzma din Rușia n'are multi speranța ca duma noua va lucru după voința ei. Dar precum s'au de nici nu mult îi pasă guvernului. Dacă și duma de acum va fi renitentă, va fi împrăătiată, cu cealalta. Aceasta sĕ numesce apoi în Rușia de liberalism.

Oco-și cum însă luptă încontonuă au' poporului rusesc în urmă va aduce roadele de mult dorite. Apăsarea, jefuirea guvernului mai poate ține nu tîmp anumit, dar în urmă și în Rușia va resare soarele libertății.

Grevă (streik) de foamete în Lemberg. Studenții rutheni, cari studiează la univerzitatea din Lemberg, nu de mult aveau ceva afacere cu poliția, din care cauză apoi mai 80 de studenți fură arestați. Pedeapsă, ce pot căpĕta studenții nui-așa de mare, ca cu aceasta să poată motiva autoritățile închisoarea studenților. Arestorea s' întâmplat din punct de vedere politic și bieții studenți, o căror pedeapsă abia vafi de 2—3 septemâni, pot șede în închisoare și 2 luni. Sîmțind dreptatea lor studenții s'ău hotărit, ca în cazul, dacă nu-i lasă liberi, cu așa să se poată apăra nu vor mânca, va să zică s'au hotărit la o grevă de foamete. Mercuri s'a început grevă și studenții s'au hotărit, ca la ori-ce caz barem păn'ui Dumincă nu vor mânca, ba dacă cine-va dintre ei ar deveni morbași, nu vor merge in spital. Ministrul de instiția din Austria e hotărit a nu da dreptătea studenților, ne cumoa lucrul să fiă pildă spre viitor. Grevă aranjată după pildă rusească, cauzează mare emoțiune în Austria. Păn'ui prezent nu se scie, aveu rezultatul dorit, ori fa.

Jakabokanyistii. Indată-ce apăra arătarea Alianței țĕresci pentru apărarea lucrătorilor despre starea averii, se apucară și ei și în foaia lor oficială „Világszabadság“ apăra o arătare. Pot într' un tîmp și o critică despre arătarea noastră. Ce privesce arătarea lor, despre accea nu facem critică și nici nu scrivem, căci nu sĕ merită. Dar ne acuză pe noi, că avenu datorii și suntem sĕraci. Ce să facem! In privința aceasta au ei drept. Da suntem sĕraci și ei bogați. Dar nu suntem înșĕlatori și nu ne ajută n me, numai poporul, de pe care nu tragem pielea, ca ei. Sĕrăcia aceea, cu care ne acuză ei, e fala noastră. Nu noue, ci poporului sĕrac voim să câștigăm. Nu pentru noi, ci pentru poporul sĕrac luptăm. Și că în lupta aceasța a noastră n'am strins avere, ca ei și am zĕmas sĕraci, ca ceia, pentru cari luptăm, nu e vina noastră. Veni-va tîmpui, când nu vom mai avea datorii. Cînd noi impreună cu ceia, pentru cari luptăm, vom avea pânea de toate zilele Și aceasta ne va pica mai bine, decât averea și bogăția câștigată în mod necrtat.

Imbunătățirea plății învĕțătorilor. In zilele otrecute a așternut în casa țĕrii ministrul de culte și instrucțiune publică proiectul de lege despre imbunătățirea plății învĕțătorilor. E lucru de mult scint, că învĕțătorii pe lunga truda cea mare, abia un putut trăi din plata lor mică. A se trudi cu 60—100 de copii și a trăi pe lăngă aceea din 300 de floreni pe au, era deja o stare, care nu se mai putu sustinea și rușinea noastră. Deputatul nostru fratele *Mezőfi* la desbătarea budgetului ministeriului de culte și instrucțiune publică, precum deja am și amîntit a ținut o vorbire mare în interesul învĕțătorilor. După multă trăgănare s'a hotărit în urmă și guvernul și rezultatul e: proiectul de lege de acum. Nu am putea spune, ca proiectul de lege corespunde tuturor recerințelor. Plata de 500 floreni, care în decursul tîmpului se urcă la 800 e încă foarte mică. Intre imprejurările scumpe de acum, un învețător abia poate trăi din plata aceea. Starea ideală ar fi, ca învĕțătorul să nu aibă grijă materială, ca așa să se poate sacrifica cu totul crescerei copiilor. Proiectul de lege de acum nu tînde încă tot. De bună samă e un paș spre un viitor mai bun. Ne putem făli, că în aceasta și noi avem parte și putem spune, că nici în viitor nu vom înceta a lupta și mai departe pentrn interesele lor. Căci crescerea copiilor e un lucru de cea mai mare ponderositatea.

CRONICĂ.

Alegerea din Bocșa. In cercul electoral Bocșa, fură noi alegeri de deputat, fiind-că mandatul fostului deputat Brădiceau fu nimicit. In aligerele de acum fu ales Iulian Weisz, ziarist în contra candidatul românilor naționalisti: Petru Braniste.

Catastrofă mare. O societate mai mare de actori și sctrița călatoriau din Germania le Londra, ca acolo să aranjeze cîte-va concerte. Naia Berlin, cu care călătoriau în apropierca țĕrnuilor hollandeze s'a cafundat în mare și cu ca 150 suflete.

Furt în ministeriu. In ministeriul de culte și instrucțiune publică zilele trecute anobservat, ca nisce cărți s'au pierdut. Au eșit la iveală, că diurnist sĕrac, n'avînd nici doi cruceri, ca avea să plătească să poată merge pe punte din Pesta la Buda la vîndut o carte pentru 80 fil. Nu fu arătat la tribunal. Și aces caz mic dovedesc starea mizerabilă ai diurnistilor.

Emigrare. Stăpânirea noastră la nimic n'a contribuit în măsură mai mare decât la creșterea numărului emigranților. Guvernul național zi de zi

îşi scrie la activ câte o izbândă „naţională“, iar cetăţenii părăsesc cu miile această ţară fericită. Comitatul Turócz ne prezintă în privinţa aceasta, un tablou dintre cele mai triste. Acest comitat n'are decât 50 mie de locuintori, dintre cari în 1905 au emigrat în America 1357 de inşi. In anul 1906 numărul emigranţilor s'a urcat la 1517. In luna lui Ianuarie 1907 şi-au cerut paşapoarte pentru America 150 inşi. Sunt sate întregi, în cari nu zăreşti decât câte un moşneag neputincios . . .

Prima femee deputat în Cameră. Conform nouei legi electorale finlandeze ori-cine, care a împlinit 24 de ani, fie bărbat, fie femee, are dreptul de vot şi poate fi ales. Pe baza acestei legi electorale a fost aleasă în Helzingfors, capitala Finlandei, prima feme deputat în Cameră. Baroneasa Alexandra Grippenberg, noul deputat de gen feminin al dietei finlandeze, este încă tinără şi fondatoare a mai multor iustitute pentru industria femee-

Ciocnire de trenuri. Trenul de mărfuri Nr. 542, care circulează între Szolnok şi Püspök-Ladány s'a ciocnit Joi dimineaţa, în staţiunea dela Püspök-Ladány cu o locomotivă. Era o ceaţă atât de deasă încât maşinistul n'a văzut la trei paşi. Doi pasageri şi fochistul locomotivei au suferit răni mai uşoare. Dircţia C. F. Ungare a pornit anchetă.

Victima datorie'. Ieri a murit în Budapesta unul dintre cei mai buni medici, Dr. Bela Zboray. Ier la ameazi operase pe un copil bolnav de scarlatină, s'a infectat şi el şi până seara a murit. A fost abia de 35 ani.

Nenorocirea unor muncitori. Vre-o 2000 de muncitori ai fabricei Thornton din Petersburg se deceau seara către casă. Ei aveau să treacă preste un pod, ce ducea peste un râu. Podu' s'a prăbuşit sub greutatea lor şi vre-o 100 de inşi au căzut pe ghiaţă, şi de pe ghiaţă în apă, unde s'au înecat afară de 11, pe cari tovarăşii lor i-au putut scăpa la vreme de pierire.

PIAŢA DIN BUDAPESTA.

I. Cereale.

Grâu, maja m. cel mai frumos	15 cor. 60 fil		
„ „ „ mijlociu	15 „ 20 „		
„ „ „ „ mai slab	14 „ 90 „		
Secara, maja m. dela	12 cor. 65 fil.	—	12.95
Orz, „ „ „	12 „ 30 „	—	12.90
Cucuruz, „ „ „	12 „ 50 „	—	12.70
Ovăs, „ „ „	14 „ 80 „	—	14.20

II. Producte.

— Preţurile sunt socotite după 100 kilogr. şi in bani gata. —

Unsoare de Porc, dela	142 cor.	—	143 cor.
Slănină, ... „	110 ,	—	115 „
Cartofi, ... „	2 cor. 70 fil.	—	4.60
Spirt, ... „	42.50 cor.	—	43 cor.

III. Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).

(Prima calitate ungară)

Bătrâni	124—125 fileri kilogramul
Tineri	129—132 „ „

Averea Alianţei ţeresci pentru apărarea lucrătorilor în 31. Decemvrie 1906.

Avere	Cor.	Fiil.	Datoriă	Cor.	Fiil.
In bani	2	29	La creditori	8533	81
In tipărituri	1500	—			
In mobilii	517	18			
Datoriă activă cu subtragerea postelor de mai sus	6514	34			
	8533	81		8533	81

Arătarea aceasta corespunde datelor:

Ioan Ramberger
cassar central.

Stefan Ábrahám
Turkeve.

Dionisiu Csanádi, Stefan Kósa
controlorii centrului din Budapesta.

Aron Monoki
Kisujszállás.

Albert Z. Nagy
Kenderes.

controlorii din provinc.

Ludovic Huszár
conducĕtor cărţilor din centru.

Tipografia Ranko Milics, Budapesta, IX., Tompa-utca 14.